

gumento, non dixit quod missio absolute, et simpliciter constitit in aliquo essentiali, et non in notionali, sed dixit quod : « Missio considerata virtute vocabuli, videtur importare aliquid essentialæ, scilicet productionem effectus; » eo quod missio non dicit processionem ad esse, sistendo in hoc, et sumendo denominationem missionis ex hoc solum quod sit processio quoad esse : hoc enim est considerare processionem secundum habitudinem ad terminum æternum, sed ex eo quod ista processio connotat terminum temporalem, quem connotat, et ad quem extenditur ipsa processio, ut in eo manifestetur, sic denominationem accipit missionis. Et sic consideratur illam in illis locis ex primo sententiarum. Explicatius tamen in hac quæstione eam consideravit secundum principalem, et essentialem rationem, seu ut dixit Cajetanus, secundum id quod est de prima intentione missionis, scilicet secundum habitudinem ad mittentem, a quo exit quod pertinet ad originem, connotando tamen effectum temporalem, unde accipit denominationem.

IX. Ad primum fundamentum ex ratione, respondetur quod missio, non est productio in esse ipsius rei missæ, quasi sistendo in ipso esse, ut in termino missionis, quem connotat, et a quo sit denominatio; bene tamen potest missio esse productio rei missæ cum connotatione, et extensione, ad terminum temporalem extrinsecum, in quo manifestatur. Et licet in rebus creatis non detur talis missio, quia Deus non mittit creaturam, nisi per imperium, et secundum influxum, et destinationem, seu egressionem moralem, quæ supponit productionem physicam; unde neque Angeli ipsa creatione dicuntur mitti, sed postquam creati sunt, tamen in divinis,

ubi non potest esse missio per imperium, aut alium moralem influxum, ut ostensum est, oportet recurrere ad Personarum processionem, et originem, quæ sua infinitate, et perfectione etiam missionem complectitur, prout extendi potest ad terminum temporalem, quem connotat pro sua manifestatione, sicut terminum æternum respicit pro sui emanatione; nec tamen specificatur missio ab illo termino temporali, quia secundarium quid est, et illum connotat ut effectum, sine quo denominatio missionis non est : sicut actus liber in Deo est ipsemet actus necessarius voluntatis prout extenditur libere ad creaturam, habetque illam non pro objecto specificativo sui, etiam ut liber est, sed pro connotato, et effectu, requisito tamen ad denominationem actus ut liber dicatur.

Ad primam confirmationem respondetur missionem esse simpliciter temporalem, sicut productio, et creatio Dei dicuntur esse in tempore, quia denominatio fit ab actione cum termino producto, non sine illo, sic missio quia temporalem terminum habet, ab illo denominatur temporalis, licet in se sit ipsa notionalis et æterna processio; et sic cum dicitur quod origo ista est æterna, distingo; entitative concedo; terminative, respectu termini secundarii, nego. Eadem enim processio quæ est æterna in se et respectu termini primarii procedentis in esse, est ad terminum temporalem secundum quamdam extensionem et connotationem, et ab eo denominatur missio temporalis.

Ad secundam confirmationem respondetur processionem divinas esse naturales in se, et respectu termini producti ab æterno, non respectu termini connotati in tempore et libere facti : nam respectu ejus solum respiciunt manifestationem

COROLLARIA EX DICTIS.

sui, quæ per liberos effectus fit, et hunc terminum connotat illa processio, ut missio sit. Nec requiritur quod missio fiat formaliter per influxum, et destinationem moralem, sed sufficit quod sit per naturalem emanationem, dummodo terminetur ad effectum temporalem libere factum, ut in illo fiat manifestatio processionis æternæ. Missio autem creaturarum morali modo fit, quia per imperium aut inductionem, seu consultationem; et sic mittitur servus, vel legatus aut nuntius. Illud autem Abdiæ : *Legatum misit ad gentes* vel intelligitur de missione ipsiusmet prophetæ, vel si intelligitur de missione Christi, intelligi debet de missione ipsius in quantum homo : sic enim missus est a tota Trinitate per modum præcepti et imperii, et potest habere rationem legati seu nuntii, unde dicitur magni consilii Angelus, id est, nuntius. Missio autem ipsius Filii ut fieret homo, non est per imperium, sed per processionem cum connotatione effectus manifestantis ipsum. Et cum dicitur quod processio est ad intra, et missio ad extra, respondetur hoc esse ratione diversorum terminorum : dicitur enim esse ad intra secundum se, et ut attingit terminum æternum, ad extra vero prout extenditur et connotat terminum temporalem, in quo manifestatur, sicut ratione primi termini est æterna, ratione secundi temporalis. Ad auctoritatem Hieronymi respondet D. Thomas illo eodem loco, quod loquitur de missione rei creatæ, et inferioris, quæ habet annexam hanc imperfectionem, ut separetur a suo mittente, divinæ autem Personæ per missionem non separantur a mittente, sed manifestantur ad extra.

X. Ex his colligitur primo, quæ Personæ dicantur mitti in divinis; nimirum solæ Personæ procedentes dicuntur mitti, quando manifestantur in aliquo opere ad extra : Pater vero non dicitur mitti, etsi manifestatur etiam ad extra, et seipsum det, aut veniat ad inhabitandum in anima cum aliis Personis.

Ratio est, quia licet ille effectus ad extra, in quo fit manifestatio, aut communicatio Personarum ad creatas sit communiter ab omnibus Personis, tamen in illo manifestantur quædam Personæ ut procedentes, Persona vero Patris ut a nullo : ergo Personæ procedentes in illo effectu, et manifestatione se habent ut missæ, id est, ut procedentes ad talem manifestationem, seu in illo effectu manifestatæ ut procedentes. Dicitur tamen in illo gratiæ effectu Pater venire, et inhabitare in creatura, sicut aliæ Personæ, juxta illud Joan. xiv : *Si quis diligit me, diligetur a Patre meo, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus*, non tamen per hoc dicitur Pater mitti, quia non manifestatur in illo effectu ut procedens ab alio, sed aliæ Personæ ab ipso; et sic non ut missus manifestatur, sed ut mittens, ut ex Augustino iv de Trinitate, c. xx supra retulimus, et D. Thomas affirmat hic articulo quarto.

XI. Colligitur secundo non posse unam Personam, mittere se, licet possit dare se, nec Personas mitti a tota Trinitate, licet Christus, ut homo dici possit missus a Spiritu sancto et a tota Trinitate.

Prima pars constat ex dictis, quia nulla Persona procedit a se, ergo nec mittitur a se, quia missio exitum ab alio significat. Potest tamen

missio inadæquate sumpta, scilicet pro sola productione effectus in quo manifestatur missio, attribui ipsimet Personæ missæ, ita quod dicatur mittere seipsam, id est, producere effectum in quo ipsa missio, seu communicatio Personæ manifestetur, quo sensu id admittit S. Thomas in primo ad Annibaldum, dist. xx, quæstione unica, art. iv. Quare potest multo melius Persona dare seipsam, etiam si non procedat ab alia, sicut Pater liberaliter se communicat creaturæ ut fruatur se, sicut docet D. Thomas hic articulo quarto ad primum.

Secunda pars probatur, quia Christus, ut homo subjectus est Patri, et inferior, et minor Patri, et minister ejus, juxta illud Rom. xv: *Dico enim Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis*. Ergo potest mitti ut minister per præceptum, et imperium, et sic a tota Trinitate mittitur, quia tota Trinitas ei imperat, unde etiam secundum quod homo mitti dicitur a Spiritu sancto a quo æternaliter non procedit juxta illud Isai. XLVIII: *Nunc autem misit me Dominus Deus, et Spiritus ejus*, quod de Christo quoad humanam naturam intelligit D. Thomas hic articulo novo, licet etiam intelligi aliquo modo possit quod Persona Filii mittitur a Spiritu sancto ut fiat homo, sicut et a se scilicet relatione effectus connotati, qui a tota Trinitate factus est, id est, ipsius incarnationis, ut S. Thomas ibi docet, et in I, dist. xv, quæst. III, art. II, quæ est missio sumpta pro eo quod secundarium et connotatum est in ea.

XII. Colligitur tertio quomodo missio dicatur et pro quo supponat an pro aliquo notionali, vel essentiali, de hoc autem enim D. Thomas in sententiariis loco supra citato circa dist. xv sentire videtur quod de principali non significat

aliquid notionale, id est, ipsam processionem originis, qua una Persona procedit ab alia, sed aliquid essenziale, scilicet productionem effectus, in quo manifestatur, processionem autem notionalem significare ex consequenti. Sed tamen in hac quæstione articulo primo simpliciter fatetur D. Thomas missionem importare originem a mittente; salvat tamen articulo octavo opinionem quæ dicit Personam mitti etiam ab ea, a qua non procedit, et consequenter non requirere seu explicare rationem originis, quatenus missio sumi potest inadæquate pro effectus productione, ad quem terminatur missio ut ad manifestativum Personæ. Et Cajetanus dixit ibi quod D. Thomas salvat hanc opinionem considerando missionem, non secundum primariam rationem seu intentionem, sed juxta secundariam quæ explicat id quod de connotato significat missio ex parte termini. Et sic D. Thomas explicavit in hoc, quo sensu illam opinionem secutus fuerit in sententiariis, quam etiam salvat hic, nempe loquendo de missione ex parte termini connotati, a quo sumit processio æterna denominationem missionis temporalis, ut jam supra explicavimus. Et in eodem sensu secutus est in sententiariis quod Persona aliqua mittit se sumendo missionem pro effectu connotato producto, et ad missionem requisito.

ARTICULUS II.

Quos effectus connotet missio, et quomodo dividatur in visibilem, et invisibilem?

I. Supponendum est tamquam certum quod missio Personarum non connotat solum effectum ordi-

nis naturalis, et qui pertinet ad beneficium, et donum creationis.

Ratio hujus est, quia per creationem, et naturalium donorum largitionem manifestatur Deus in quantum unus, scilicet, ejus bonitas, et sapientia, quia omnia opera ad extra procedunt a tota Trinitate per unam virtutem, et secundum eandem efficientiam qua accipiunt esse a Deo, non vero manifestant ipsam Trinitatem Personarum. Ergo secundum talem processionem, Personæ non dicuntur mitti. Patet consequentia, quia missio Personarum ordinatur ad hoc, ut Personæ novo, et Peculiari modo sint in creaturis, quo ante non erant. Hic autem novus modus non consistit in hoc quod Personæ solum producant, et dent esse ad extra efficienter quodcumque illud sit: nam totum hoc pertinet ad existentiam earum in creaturis, ut sunt unum per immensitatem, et operationem, qua cuicumque rei intime assistit divinitas, et Personæ, prout sunt unum in divinitate dando illi esse. Et quia hoc fit per unam virtutem, et operationem, et unicum attributum immensitatis, non per hoc Personæ existunt in creaturis ut distinctæ, nec speciali modo quatenus plures, et distinctæ sunt, nec ut manifestatæ creaturis.

Quare ut optime S. Thomas advertit in I, dist. xv, qu. iv, art. I, processio divinæ Personæ, quæ dicitur missio, non attenditur in exitu rerum a suo principio, in quantum representatur per similitudinem bonitas divina in creatura; sed in reductione rationalis creaturæ in Deum intelligitur processio divinæ Personæ, quæ est missio, præsertim missio invisibilis in quantum propria relatio ipsius Personæ divinæ representatur in anima per lumen aliquod receptum, quod est exemplatum, et originatum ab ipsa Tri-

nitatem ad manifestandum se. Itaque effectus quem connotat missio Personæ, et quem requirit ut in creaturam Persona divina mittatur, non est considerandus præcise, secundum esse in quo effective procedit a Deo, et secundum respectum ad Deum, ut ad causam efficientem: sic enim sub hoc respectu non est necessaria missio Personæ, sed operationis efficientia: omnis autem operatio effectiva ad extra procedit ab omnipotentia Dei, et ab essentiali ejus virtute ut una, non autem secundum distinctionem, et originem Personarum secundum quod una est ab alia notionaliter: hoc enim ad efficientiam, et ad omnipotentiam non spectat, solum autem per omnipotentiam egreditur efficientia, et operatio. Sed oportet considerare effectum, qui respiciat Deum ut finem fruendum; et sic regrediatur ad ipsum in se, et in tali regressu ad Deum potius quam in egressu creaturæ, vel gratiæ a Deo attenditur communicatio, et manifestatio Personæ ipsi creaturæ rationali facta, et hæc est missio, quia in hoc est processio Personæ ut manifestata: nec enim manifestatur Persona nisi ut communicata, et fruenda; et sic gratia etiam ut habens esse a Deo, et effective manans ab ipso, non aliam communicationem, et manifestationem, seu modum existendi ipsius Dei petit, quam qui communis est omnibus creaturis, quatenus Deus est in ipsamet gratia tamquam in re effecta a se, et cui præbet esse per operationem suam. Sed quatenus per gratiam convertimur ad Deum ut ad finem a nobis fruendum, sic respicit illum ut finem sibi communicatum, ut est in se, et Deus est in anima speciali modo, scilicet ut causa finalis fruenda, non solum ut efficiens, et dans esse. Et hoc modo procedunt Personæ usque ad creaturas, quate-